

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Glasbena šola

Izobraževalni program: Ples

Predmet: NAUK O GLASBI

Učni načrt

Ljubljana 2022

NAUK O GLASBI

Učni načrt

Izobraževalni program PLES, GLASBENA ŠOLA

Dopolnitve (2021) učnega načrta za predmet nauk o glasbi v programu Ples v poglavju 5.1 (Minimalni standardi znanja) so pripravili: Helena Meško (vodja delovne skupine za predšolsko glasbeno vzgojo, glasbeno pripravnico, nauk o glasbi in solfeggio), Brigita Tornič Milharčič, Anica Avsec, Andreja Pak, Olga Ulokina in mag. Robert Kamplet

Uredili: mag. Ivan Florjanc, dr. Branka Rotar Pance, Magdalena Međeral

Jezikovni pregled: Mira Turk Škraba

Izdala: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo

Za ministrstvo: dr. Simona Kustec

Za zavod: dr. Vinko Logaj

Objava na spletnih naslovih:

<https://www.gov.si teme/programi-v-glasbenem-izobrazevanju/>

https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Glasbena-sola/Ucni-nacrti/Posodobljeni-ucni-nacrti/UN_naukogasbi_ples_GS_posodobljeni.pdf

Prva spletna izdaja

Ljubljana 2022

Posodobljeni Učni načrt za predmet Nauk o glasbi, izobraževalni program Ples, je Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje določil na 218. seji, dne 16. 12. 2021.

Izobraževalne programe Predšolska glasbena vzgoja, Glasbena pripravnica in Plesna pripravnica ter učne načrte, ki jih je določil Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje na 49. seji dne 11. 4. 2002, je sprejel pristojni minister za izobraževanje in so bili objavljeni v Uradnem listu RS št. 45/02. Izobraževalna programa Glasba in Ples ter učne načrte, ki jih je določil Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje na 56. seji dne 20. 3. 2003, je sprejel pristojni minister za izobraževanje in so objavljeni v Uradnem listu RS št. 55/03. Dopolnjeni predmetnik in učne načrte za program Glasba, ki jih je določil Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje na 127. seji dne 19. 11. 2009, je sprejel pristojni minister za izobraževanje in so objavljeni v Uradnem listu RS št. 11/10.

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI](https://cobiss.si)-ID [98087171](https://cobiss.si)

ISBN 978-961-03-0632-0 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

Sestavljavci izobraževalnih programov in učnih načrtov

Izobraževalni program Glasba

Je pripravila Nacionalna komisija za vsebinsko prenovu glasbenega šolstva v sestavi: red. prof. dr. Primož Kuret – predsednik, mag. Franci Okorn – namestnik predsednika in člani mag. Dimitrij Beuermann, Tomaž Buh, Anton Gorjanc, Marija Gregorc, Zdravko Hribar, mag. Ivan Marin, Matej Selan, Viktor Zadnik in Marjetka Loborec (strokovna tajnica).

Člani nacionalne komisije so bili tudi koordinatorji razširjenih predmetnih skupin za godala in brenkala, pihala, trobila in tolkala, instrumente s tipkami in petje, orkester in komorno igro ter nauk o glasbi in solfeggio.

Učne načrte za predmete: violina, viola, violončelo, kontrabas, flavta, oboa, klarinet, fagot, saksofon, rog, trobenta, pozavna, tuba in druga konična trobila, tolkala, petje, klavir, harmonika, orgle, kitara, harfa, kljunasta flavta, diatonična harmonika, citre, tamburice, orkester, komorna igra ter nauk o glasbi in solfeggio so na podlagi učnih načrtov za glasbene šole, ki jih je sprejel Strokovni svet za vzgojo in izobraževanje SR Slovenije dne 27. 9. 1979 oziroma 16. 4. 1992 (orgle), pripravili: Draga Ažman, Kristina Babič, Martin Bajde, Marcos Bajuk, Jože Balažič, Volodja Balžalorsky, Renata Bauer, Dalibor Bernatovič, Vlasta Bezjak, Andžela Blažeka, Željko Bradič, Tatjana Šporar Bratuž, Jernej Brence, Ksenija Trotovshek Brlek, Sonja Cigan, Bojan Cvetrežnik, Matjaž Drevenšek, Boris Dvoršak, Maja Gogala Dvoršak, Tatjana Dvoršak, Darinka Fabiani, Mateja Ferenčak, Simona Fisher, Marija Feguš Friedl, Cita Galič, Slavko Goričar, Drago Gradišek, Jelka Grafenauer, Jožica Grebenšek, Hinko Haas, Tomaž Habe, Karmen Hlade, Žarko Ignjatović, Jakob Ivan, Jasenka Jelačić, Lučka Joksič, Marinka Kukec Jurič, Ileana Bratuž Kacjan, Janja Kipič, Mateja Prem Kolar, Albert Kolbl, Jolanda Korat, Ruda Ravnik Kosi, Polona Kovač, Eva Kranjčan, Marija Kregar, mag. Igor Krivokapič, Dragutin Križanič, Peter Kruder, Karel Leskovec, Venčeslav Lenarčič, Boštjan Lipovšek, Andrej Lorber, Matija Lorenz, Tomaž Lorenz, Zoran Lupinc, Majda Lužnik, Svetlana Marinković, Lidija Maletič, Zdenka Kristl Marinič, Zoran Marković, Milivoj Matković, Marjetka Minič, Peter Napret, Jerko Novak, dr. Breda Oblak, Marija Okoliš, Igor Oulokin, dr. Branka Rotar Pance, Lidija Pavlica, Barbara Pibernik, Tomaž Plahutnik, Darij Pobega, Metka Podpečan, Saša Potisk, Robert Prednik, Bronka Prinčič, mag. Majda Zaveršnik Puc, Dušan Remšak, Vildana Repše, Božo Rogelja, Ivanka Ropas, Vita Gregorc Rošker, dr. Janja Črčinovič Rozman, Miro Saje, Barbara Sevšek, Doroteja Cestnik Spasić, Robert Stanič, Robert Stopar, Dušanka Stražar, Marjan Stropnik, Vesna Stropnik, Zlatko Špoljar, Franc Štuhec, Dolores Šturman, Borivoj Šurbek, Milan Švagan, Damir Tkavc, Metod Tomac, Miro Tomšič, Mile Trampuš, Mojca Tratar, Vojko Trnjek, Mojca Volavšek, Fanika Vošnjak, Oto Vrhovnik, Nina Venier Zalokar, mag. Ema Zapušek, Janez Zavec, Ivana Ziherl, Blaž Zupan, Stanko Žagar, Lidija Žefran, Andreja Žel, Nikolaj Žličar in Franc Žugelj.

Jezikovni pregled: Janko Potrata

Dopolnjeni predmetnik in učne načrte v izobraževalnem programu Glasba, ki jih je na 127. seji dne 19. 11. 2009 določil Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje, je pripravila Nacionalna komisija za glasbeno šolstvo v sestavi: Drago Arko – predsednik, mag. Tomaž Faganel, mag. Ivan Florjanc, Marija Gombač, Primož Malavašič, Matej Selan, dr. Dragica Žvar, Januš Rasiewicz, Mateja Valič Presetnik, Tomaž Buh, Marija Gregorc, Zdravko Hribar in Anton Savnik.

V razširjenih predmetnih skupinah za posamezna področja pa so sodelovali še: Franc Žugelj, Miro Saje, Matjaž Jevšnikar, Drago Gradišek, Albert Kolbl, Igor Krivokapič, Matej Zupan, Božo Rogelja, Slavko Goričar, Matjaž Drevenšek, Milan Švagan, Martin Bajde, Miro Tomšič, Vildana Repše, Mile Kosi in Kristian Kolman.

Jezikovni pregled: Mira Turk Škraba

Izobraževalna programa Predšolska glasbena vzgoja in Glasbena pripravnica

Je pripravila Nacionalna komisija za vsebinsko prenovu glasbenega šolstva v sestavi: red. prof. dr. Primož Kuret – predsednik, mag. Franci Okorn – namestnik predsednika in člani mag. Dimitrij Beuermann, Tomaž Buh, Anton Gorjanc, Marija Gregorc, Zdravko Hribar, mag. Ivan Marin, Matej Selan, Viktor Zadnik in Marjetka Loborec (strokovna tajnica).

Učne načrte so pripravili:

Marija Gregorc, dr. Barbara Sicherl - Kafol, Anton Gorjanc, Marija Okoliš in Irena Rigo.

Izobraževalna programa Plesna pripravnica in Ples

Je pripravila Nacionalna komisija za vsebinsko prenovu glasbenega šolstva v sestavi: red. prof. dr. Primož Kuret – predsednik, mag. Franci Okorn – namestnik predsednika in člani mag. Dimitrij Beuermann, Tomaž Buh, Anton Gorjanc, Marija Gregorc, Zdravko Hribar, mag. Ivan Marin, Matej Selan, Viktor Zadnik in Marjetka Loborec (strokovna tajnica).

Učne načrte so pripravili:

Balet: Matej Selan, Iko Otrin in Vlasta Veselko,

Sodobni ples: Jana Kovač Valdes, Ana Vovk Pezdir, Petra Pikalo in Vlasta Veselko,

Plesna pripravnica: Matej Selan, Jana Kovač Valdes, Alenka Tomc in Iko Otrin.

Dopolnitve učnih načrtov (minimalne standarde znanja in didaktična priporočila za doseganje minimalnih standardov znanja) ter znanja izvajalcev za programe Predšolska glasbena vzgoja, Glasbena pripravnica, Plesna pripravnica, Glasba in Ples, ki jih je določil Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje na 218. seji dne 16. 12. 2021, je pripravila Nacionalna komisija za glasbeno šolstvo v sestavi: red. prof. mag. Ivan Florjanc – predsednik, Drago Arko, dr. Dimitrij Beuermann, Magdalena Međeral, Helena Meško, Helena Valerija Krieger, Marko Možina, Dejan Prešiček, dr. Nejc Sukljan in Boris Štih.

Jezikovni pregled: Mira Turk Škraba

Kazalo vsebine

1 OPREDELITEV PREDMETA.....	5
2 SPLOŠNI CILJI PREDMETA	5
3 OPERATIVNI CILJI PREDMETA – DEJAVNOSTI.....	6
4 OPERATIVNI CILJI PREDMETA – VSEBINE	7
5 STANDARDI ZNANJA	11
5.1 MINIMALNI STANDARDI ZNANJA	11
6 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA	13
7 IZVEDBENI STANDARDI.....	18

1 OPREDELITEV PREDMETA

Nauk o glasbi s kompleksnimi glasbenimi dejavnostmi spodbuja razvoj glasbenega posluha, glasbenih sposobnosti, spretnosti in znanj. Učence uvaja v razumevanje glasbenega zapisa v reproduktivni in produktivni smeri. Načrtovan je skladno z otrokovimi kronološkimi in glasbenorazvojnimi zakonitostmi v starosti od sedem do dvanajst let. Pouk je skupinski, zato vključuje vse elemente socializacije, z glasbenega vidika pa terja prilagajanje lastne muzikalnosti skupinskemu delu.

Pouk traja dve leti, in sicer ga obiskujejo učenci višje stopnje (5. in 6. razred) baleta in sodobnega plesa. Program pomeni širšo podporo njihovemu plesnemu razvoju. Ustreza opravljenim štirim razredom nauka o glasbi v programu glasba.

2 SPLOŠNI CILJI PREDMETA

Učenci:

- razvijajo in poglobljajo glasbeni posluh (ritmični, melodični in harmonski),
- se usposabljujejo za analitično zaznavo tonskih odnosov in njihovo izvedbo,
- spoznavajo glasbene prvine in njihove temeljne zakonitosti,
- razvijajo sposobnost pozornega doživljajsko-analitičnega poslušanja,
- sodelujejo v oblikah individualnega in skupinskega muziciranja,
- spoznajo temeljne zakonitosti estetskega oblikovanja,
- razširjajo poznavanje glasbene literature,
- razvijajo estetsko občutljivost, glasbeni okus in sposobnost vrednotenja,
- v skladu s svojimi zmožnostmi in pridobljenimi znanji ustvarjajo glasbene vsebine,
- spoznajo osnove glasbenega oblikovanja,
- se navajajo na sodobno glasbeno tehnologijo.

3 OPERATIVNI CILJI PREDMETA – DEJAVNOSTI

Učenci:	
solfedžirajo;	<ul style="list-style-type: none">• izrekajo, izvajajo in po nareku zapišejo ritmične vsebine, izvajajo vaje za enakomeren metrični utrip, pojejo izbrane melodične vaje s solmizacijskimi zlogi, tonsko abecedo in nevtralnimi zlogi, po nareku zapišejo melodične vsebine, razvijajo glasbeni spomin, izvajajo a vista in ozvočijo vsa glasbenoteoretična in oblikovna znanja;
izvajajo in interpretirajo primere iz glasbene literature;	<ul style="list-style-type: none">• estetsko oblikujejo in doživeto interpretirajo izbrane primere iz glasbene literature, utrjujejo pevsko tehniko, spoznavajo glasbeno literaturo, ki vsebuje obravnavane elemente iz solfeggia in glasbenoteoretičnih ter oblikovnih znanj, se navajajo na vrednotenje lastne interpretacije, sodelujejo v skupinski igri;
ustvarjajo;	<ul style="list-style-type: none">• ustvarjalno uporabljajo elemente iz solfeggia ter glasbenoteoretičnih in oblikovnih znanj pri oblikovanju glasbenih vsebin;
poslušajo;	<ul style="list-style-type: none">• poslušajo izbor glasbenih del, ob analitičnem poslušanju usvajajo in utrjujejo glasbenoteoretična in oblikovna znanja, vrednotijo predvajana dela;
spoznavajo;	<ul style="list-style-type: none">• usvajajo, razumejo in uporabljajo glasbenoteoretična in oblikovna znanja v posameznih razredih.

4 OPERATIVNI CILJI PREDMETA – VSEBINE

1. RAZRED

Solfeggio

- Izrekajo ritmične vsebine z ritmičnimi in nevtralnimi zlogi,
- igrajo ritmične vsebine z improviziranimi, lastnimi in Orffovimi inštrumenti,
- analizirajo tonska trajanja in jih po nareku zapišejo,
- utrjujejo ritmične vzorce,
- izvajajo vaje za enakomeren metrični utrip,
- razvijajo glasbeni spomin,
- pojejo tonske odnose s solmizacijskimi zlogi v absolutni višini in s tonsko abecedo v okviru ene oktave,
- pojejo preproste glasbene primere,
- analizirajo kratke melodično-ritmične vsebine in jih zapišejo z notnim zapisom,
- izvajajo preproste melodične vzorce, jih analizirajo in po nareku zapišejo,
- se uvajajo v a vista izvajanje,
- pojejo durovo lestvico (C-, G- in F-dur),
- izvajajo cele in poltone,
- se uvajajo v dvoglasno petje in petje v kanonu,
- asociativno razvijajo predstave o intervalih v obsegu do kvinte.

Izvajanje in interpretacija primerov iz glasbene literature

- Estetsko oblikujejo in doživeto interpretirajo izbrane primere iz glasbene literature,
- se navajajo na pravilno pevsko dihanje,
- izvajajo vokalne vaje,
- uzaveščajo pravilno pevsko izreko,
- se navajajo na pravilno držo pri petju in igranju na lastne in Orffove inštrumente,
- z evritmiko uzaveščajo glasbene oblike.
- se uvajajo v skupinsko muziciranje (ostinati, borduni),
- spoznavajo glasbeno literaturo, ki vsebuje obravnavane elemente iz plesnih skladb, solfeggia, glasbenoteoretičnih in oblikovnih znanj.

Ustvarjanje

- Ustvarjajo zvočne slike,
- ustvarjajo lastne glasbene vsebine z uporabo usvojenih glasbenoteoretičnih in oblikovnih znanj,
- ustvarjene glasbene vsebine izrazijo z gibom,
- z ustvarjenimi ali danimi motivi ustvarijo osem- ali šestnajsttaktno melodijo in jo gibalno izrazijo,
- improvizirajo evritmično spremljavo k izbranim glasbenim primerom.

Poslušanje

- Se uvajajo v analitično poslušanje,
- ob poslušanju prepoznavajo glasbenoteoretične in oblikovne značilnosti,
- izražajo svoja glasbena doživetja in vtise ob (po) predvajanih delih,

- poslušajo izbor plesnih skladb in odlomke iz baletne glasbe ter skladbe, primerne za evritmično obdelavo,
- poslušajo krajše skladbe in odlomke skladb za različne inštrumente, vokalne in vokalno-inštrumentalne sestave,
- se uvajajo v estetsko vrednotenje del.

Glasbenoteoretična in oblikovna znanja

- Spoznavajo lastnosti tona (glasnost, trajanje, višina, barva),
- usvajajo notni zapis,
- spoznajo, razumejo in uporabljajo glasbene pojme ton, zven, šum, notno črtovje, nota, pavza, ritem, melodija, takt, taktnica, končaj, znak za ponavljanje, metronom, četrtnica, četrtnica pavza, polovinka, polovinska pavza, celinka, celinska pavza, osminka, osminka pavza, polovinka s piko, težke in lahke dobe, dvo-, tri- in štiričetrtinski ter dvo- in tripolovinski taktovski način, predtakt, violinski in basovski ključ, solmizacijski zlogi v obsegu ene oktave, osnovna vrsta tonov od C do c3, znaka za višanje in nižanje tonov, razveznik, znake za podaljšanje tonov (pika, ligatura, korona), enharmonske tone,
- spoznajo sistem gradnje durovih lestvic in durov tetrakord,
- spoznajo izraze za dinamiko, tempo, agogiko in artikulacijo,
- se orientirajo v glasbenem zapisu,
- ugotavljajo ponavljanje, podobnosti in spreminjanja v glasbeni gradnji,
- spoznajo temeljne vokalno-instrumentalne sestave in z njimi povezane pojme,
- spoznajo pesemske oblike: kitična pesem, pesem z refrenom, dvodelna pesemska oblika, trodelna pesemska oblika, kanon, rondo, variacije,
- spoznajo nekaj najpogostejših plesnih oblik v okviru obravnavanih taktovskih načinov (polka, valček, menuet idr.),
- povezujejo nekatere najosnovnejše baletne pojme z glasbenimi in poznajo razlike v pomenu (npr. allegro, adagio, variacija, coda),
- spoznajo inštrumente po skupinah.

2. RAZRED

Solfeggio

- Izrekajo in izvajajo ritmične vsebine,
- po nareku zapišejo ritmične vsebine,
- izvajajo značilne ritmične vzorce obravnavanih plesnih oblik,
- izvajajo vaje za enakomeren metrični utrip,
- razvijajo glasbeni spomin,
- pojejo izbrane melodične vaje s tonsko abecedo in nevtralnimi zlogi,
- po nareku zapišejo preproste melodične vsebine,
- razvijajo sposobnost a vista izvajanja,
- izvajajo durove lestvice,
- izvajajo vse tri oblike molove lestvice,
- pojejo v dvoglasju,
- pojejo kanone,
- sozvočno in melodično izvajajo durov in molov kvintakord,
- asociativno razvijajo predstave o intervalih v obsegu do oktave.

Izvajanje in interpretacija primerov iz glasbene literature

- Spoznavajo glasbeno literaturo, ki vsebuje obravnavane elemente iz solfeggia in glasbenoteoretičnih ter oblikovnih znanj,
- estetsko oblikujejo in doživeto interpretirajo izbrane primere iz glasbene literature,
- se navajajo na vrednotenje lastne interpretacije,
- razvijajo skupinsko igro.

Ustvarjanje

- Ustvarjajo zvočne slike,
- ustvarjajo lastne glasbene vsebine z uporabo usvojenih glasbenoteoretičnih in oblikovnih znanj,
- ustvarjene glasbene vsebine izrazijo z gibom,
- z ustvarjenimi ali danimi motivi ustvarijo osem- ali šestnajsttaktno melodijo in jo gibalno izrazijo,
- improvizirajo evritmično spremljavo k izbranim glasbenim primerom.

Poslušanje

- Poglobljajo analitično poslušanje,
- ob analitičnem poslušanju usvajajo in utrjujejo glasbenoteoretična in oblikovna znanja,
- poslušajo izbor plesnih skladb in odlomke iz baletne glasbe ter skladbe, primerne za evritmično obdelavo,
- izražajo svoja glasbena doživetja in vtise po (ob) predvajanih delih,
- razvijajo vrednotenje predvajanih glasbenih del.

Glasbenoteoretična in oblikovna znanja

- Poglobljajo usvojena glasbenoteoretična in oblikovna znanja,

- spoznajo, razumejo in uporabljajo glasbene pojme osminski in mešani taktovski načini, šestnajstinka in šestnajstinska pavza v 1. in 2. poddelitvi, ritmične posebnosti (sinkopa in triola, osminka s piko kot punktirana notna vrednost),
- spoznajo pomen pojmov interval, akord, homofonija, polifonija,
- razširjajo in utrjujejo znanje izrazov za dinamiko, tempo, agogiko in artikulacijo,
- razširjajo poznavanje temeljnih vokalnih in instrumentalnih sestavov,
- spoznajo osnovne oblikovne elemente motiv, fraza, tema ter njihovo ponavljanje, spreminjanje in posnemanje,
- spoznajo značilne plesne oblike v obravnavanih taktovskih načinih (tarantella, gigue, češki furiant idr.),
- spoznajo najznačilnejše plesne oblike posameznih narodov (poljski, češki, španski, ruski, madžarski, južnoameriški, italijanski idr.),
- spoznajo nekaj oblik stilnih plesov,
- spoznajo značilne ritmične vzorce obravnavanih plesnih oblik,
- spoznajo izbrana ciklična glasbena dela.

5 STANDARDI ZNANJA

1. razred

- Izvajajo in zapišejo obravnavane ritmične vsebine,
- izvajajo in zapišejo melodične vsebine s toni v okviru ene oktave,
- iz navedenih vsebin obvladajo najmanj 16 ritmičnih in melodičnih zgledov z vsemi interpretacijskimi elementi,
- ustvarijo ritmično vsebino,
- analitično poslušajo glasbena dela ter prepoznajo obravnavane inštrumente in sestave,
- poznajo, razumejo in uporabljajo glasbene pojme in izraze ton, zven, šum, notno črtovje, nota, pavza, ritem, melodija, takt, taktica, končaj, znak za ponavljanje, metronom, četrtnina, četrtninska pavza, polovinka, polovinska pavza, celinka, celinska pavza, osminka, osminska pavza, polovinka s piko, težke in lahke dobe, dvo-, tri- in štiričetrtninski ter dvo- in tripolovinski taktovski način, predtakt, violinski in basovski ključ, solmizacijski zlogi v obsegu ene oktave, osnovna vrsta tonov od C do c3, znaka za višanje in nižanje tonov, razveznik, princip gradnje durovih lestvic in durov tetrakord, C, G in F-durovo lestvico, znake za podaljšanje tonov (pika, ligatura, korona), enharmonski toni,
- poznajo izraze za dinamiko, tempo, agogiko in artikulacijo,
- se orientirajo v glasbenem zapisu,
- poznajo nekaj najpogostejših plesnih oblik v okviru obravnavanih taktovskih načinov,
- povezujejo nekatere najosnovnejše baletne pojme z glasbenimi in poznajo razlike v pomenu (npr. allegro, adagio, variacija, coda).

2. razred

- Izvajajo in zapišejo obravnavane ritmične vsebine,
- izvajajo in zapišejo preproste melodične vsebine v okviru oktave,
- iz navedenih vsebin obvladajo najmanj 16 ritmičnih in melodičnih zgledov z vsemi interpretacijskimi elementi,
- ustvarijo in zapišejo ritmično vsebino,
- analitično poslušajo glasbena dela in prepoznajo obravnavane inštrumente in sestave,
- poznajo, razumejo in uporabljajo glasbene pojme in izraze osminski in mešani taktovski načini, šestnajstina in šestnajstinska pavza v 1. in 2. poddelitvi, ritmične posebnosti (sinkopa in triola, osminka s piko kot punktirana notna vrednost),
- poznajo osnovne oblikovne elemente motiv, fraza, tema ter njihovo ponavljanje, spreminjanje in posnemanje,
- poznajo značilne plesne oblike v obravnavanih taktovskih načinih (tarantella, gigue, češki furiant idr.),
- poznajo najznačilnejše plesne oblike posameznih narodov (poljski, češki, španski, ruski, madžarski, južno ameriški, italijanski idr.),
- poznajo nekaj stilnih plesov,
- poznajo značilne ritmične vzorce obravnavanih plesnih oblik.

5.1 MINIMALNI STANDARDI ZNANJA

Minimalni standardi znanja opredeljujejo dosežke učenca, ki jih izkazuje za oceno zadostno (2). Vključujejo obseg in kakovost znanj, spretnosti in veščin, ki jih v skladu z operativnimi cilji (dejavnosti

in vsebine) v učnem načrtu predmeta nauk o glasbi v programu Ples učenec razvija med šolskim letom in izkaže ob koncu šolskega leta ter so nujno predznanje za nadaljnje učenje v naslednjem razredu.

1. razred

Učenec še zadovoljivo:

- izvaja in zapiše enostavne ritmične vsebine;
- izvaja in zapiše melodične vsebine v okviru oktave;
- iz vsebin, navedenih v operativnih ciljih predmeta, obvlada najmanj 5 lažjih ritmičnih in 5 lažjih melodičnih zgledov;
- zbrano posluša glasbena dela;
- pozna, razume in uporablja določene glasbene pojme iz učnega načrta predmeta nauk o glasbi za 1. razred.

2. razred

Učenec še zadovoljivo:

- izvaja in zapiše enostavne ritmične vsebine v različnih taktovskih načinih;
- izvaja in zapiše enostavne melodične vsebine v okviru oktave;
- iz vsebin, navedenih v operativnih ciljih predmeta, obvlada najmanj 6 lažjih ritmičnih in 6 lažjih melodičnih zgledov;
- ustvari kratko ritmično vsebino;
- analitično posluša glasbena dela in prepozna obravnavane vsebine;
- pozna, razume in uporablja določene glasbene pojme iz učnega načrta predmeta nauk o glasbi za 2. razred.

6 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Pri nauku o glasbi so vse glasbene dejavnosti medsebojno povezane. Solfeggio, ki pomeni ozvočeno glasbeno teorijo, vključuje izvajanje primerov iz glasbene literature, hkrati pa je neobhodno povezan s slušno zaznavo in kontrolo. Pri interpretaciji primerov iz glasbene literature prihajata v ospredje kakovost izvajanja in poustvarjalnost učencev. Najaktivnejša oblika učenja je ustvarjalnost, ki učencem omogoča uporabo vseh glasbenih znanj in spretnosti ter pomeni zanje spodbudo k iskanju lastnih izraznih poti pri oblikovanju glasbenih vsebin. Poslušanje je usmerjeno tako v razvoj glasbenih sposobnosti kot tudi v analitično zaznavo in usvajanje glasbenoteoretičnih in oblikovnih znanj. Ob tem učence spodbujamo k izražanju glasbenih doživetij in predstav.

Pri pouku nauka o glasbi upoštevamo razvojne zakonitosti učencev tako v kronološkem kot glasbenem pogledu. V posameznih razredih zato uporabljamo različne didaktične metode in postopke dela.

Solfeggio

Pri solfeggiu izhajamo iz pesemske, instrumentalne in plesne literature. Pri izboru vaj pazimo na primeren ambitus. Temeljna metoda dela je metoda dela z notnim zapisom.

Učenci razvijajo ritmični, melodični in harmonski posluš, glasbeni spomin in skupinsko igro. Pevsko izvajanje naj bo v fazi estetskega oblikovanja podprto z muzikalno klavirsko spremljavo ali pa s spremljavo z Orffovimi inštrumenti. Tako poglobljamo njihova glasbena doživetja ter razvijamo njihov estetski okus. Učence ob tem uvajamo v sozvočno izvajanje ter zbrano poslušanje.

Pri **asociativnem razvijanju predstav o intervalih ne gre za intervalno metodo**, temveč za pot k njihovi kasnejši zaznavi in razumevanju. Učitelj izbere otroške pesmi iz ljudske ali umetne zakladnice, ki se začenjajo z značilnim intervalom (prima, sekunda terca itd.). Posamezno pesem se nauči in jo utrjuje daljši čas vse do konkretne obravnave intervalov. Zaznavo značilnega intervala podkrepi z ustreznimi didaktičnimi pripomočki, ki jih v procesu uporablja za asociativno razvijanje predstav o intervalih.

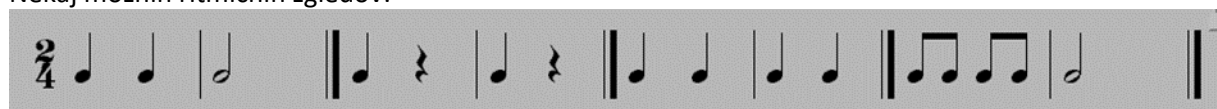
Pri uvajanju otrok v skupinsko igro naj učitelj izbira (pripravlja) partiture, ki so skladne z glasbenimi sposobnostmi, spretnostmi in znanji učencev.

Nekaj podrobnejših navodil za izvajanje področja solfeggia v posameznih razredih

1. razred

Pri ritmični vzgoji izhajamo iz ritmičnih besedil in ustrezne izvajalske literature. Usvajamo preproste kombinacije v okviru osnovnega in sestavljenega taktovskega načina (dvo-, tri- in štiričetrtinski taktovski način) s prvo poddelitvijo. Ritmični zlog je TA. Čeprav za prvo poddelitev uporabljamo zloga TA, ki sta v trajanju enaka, je med njima razlika v izvajalski kakovosti. Drugi zlog mora biti mehkejši, lažji in manj poudarjen. V sestavljenih taktovskih načinih pazimo na razliko v kakovosti izvajanja težkih in lahkih dob.

Nekaj možnih ritmičnih zgledov:

Vse navedene zglede lahko izvajamo tudi v dvo- in tripolovinskem taktovskem načinu.

Vaje za metrični utrip in enakomeren metronomski tempo izhajajo iz ritmičnih besedil, pri čemer utrdimo četrtniko, četrtninsko pavzo, osminko, osminko pavzo, polovinko, polovinsko pavzo in polovinko s piko.

Učenci pri usvajanju tonske abecede in solmizacijskih zlogov (pri solmizaciji uporabljamo romansko poimenovanje DO, RE, MI, FA SOL, LA, SI, DO) izhajajo iz njihovega ozvočenja. Pri tem uporabljamo zvočne primere s postopnim gibanjem melodije. V okviru solfeggia utrjujemo lažje vzorce, ki vsebujejo tone v obsegu ene oktave. Primere v G- in F-duru izvajamo le s tonsko abecedo.

Pri prehodu v G- in F-dur opustimo uporabo solmizacije in preidemo na tonsko abecedo. Pri zgledih za ti dve tonaliteti svetujemo zaporedje drugega in nato prvega tetrakorda.

2. razred

Ritmični zlogi za izvajanje šestnajstink so: TA-KA-TA-KA.

Pri obravnavi šestnajstinske pavze svetujemo naslednji vzorec:

Pri usvajanju sinkope in triole izhajamo iz preprostih primerov. Ritmični zlogi za triolo so: TA-TA-TA ali DA-DA-DA.

V tri- in šestosminkem taktovskem načinu je doba lahko osminka in četrtnika s piko, kar je odvisno od težavnostne stopnje in tempa izvajanega primera.

Značilni vzorci plesnih oblik po deželah

ITALIJANSKE PLESNE OBLIKE

TARANTELLA:

SICILIANA:

RUSKE PLESNE OBLIKE

GOPAK:

TREPAK:

POLJSKE PLESNE OBLIKE

MAZURKA, KUJAVJAK:

POLONEZA:

KRAKOVJAK:

ČEŠKE PLESNE OBLIKE

POLKA:

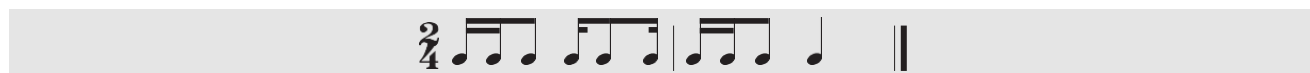

FURIANT:

MADŽARSKE PLESNE OBLIKE

ČARDAŠ:

ŠPANSKE PLESNE OBLIKE

FANDANGO:

BOLERO:

JUŽNOAMERIŠKE PLESNE OBLIKE

TANGO:

SAMBA:

RUMBA:

Vaje za metrični utrip in enakomeren metronomski tempo izhajajo iz izštevank in drugih ritmičnih besedil. V okviru solfeggia utrjujemo lažje vzorce, ki vsebujejo tone DO-RE-MI-FA SOL-LA-SI-DO, oziroma C-D-E-F-G-A-H-C in spodnje SOL-LA-SI oz. G-A-H.

Pri usvajanju celih tonov in poltonov naj učitelj uporablja različne didaktične pripomočke in postopke, ki spodbujajo in ohranjajo otrokovo zbranost. Transponiramo le lažje primere.

Pri usvajanju intervalov naj učitelj uporablja različne didaktične pripomočke in postopke, ki spodbujajo in ohranjajo učenčevu zbranost. V harmoničnem molu obravnavamo tudi zvečano sekundo. Akorde uvajamo sozvočno in melodično.

Interpretacija in izvajanje primerov iz glasbene literature

Pri nauku o glasbi učence spodbujamo k pravilnemu pevskemu dihanju, izreki in vokalni tehniki. Učitelj izbira zglede, ki ustrezajo starostni stopnji učencev. To je predpriprava na izvajanje in interpretacijo primerov iz glasbene literature. V ospredju je predvsem pesemska, instrumentalna in plesna literatura, ki jo učenci izvajajo doživeto in estetsko. Učiteljev izbor primerov naj sloni predvsem na slovenski ljudski in umetni glasbi ter delih iz svetovne glasbene zakladnice.

Ustvarjanje

Glasbena radovednost in raziskovalnost otrok se kaže v ustvarjanju lastnih glasbenih vsebin. Učence ob uvajanju v notni zapis spodbujamo, da ustvarjene ideje tudi zapišejo. Zaradi njihove plesne usmeritve razvijamo predvsem ritmično ustvarjalnost.

Poslušanje

Vse glasbene dejavnosti so povezane s slušno zaznavo in kontrolo. Učence navajamo na aktivno poslušanje ter jih v skladu z obravnavanimi glasbenoteoretičnimi in oblikovnimi enotami uvajamo v analitično poslušanje. Nikoli ne zanemarimo učenčevih doživetij ob (po) predvajanih glasbenih vsebinah.

Učitelj lahko pri izboru del za poslušanje izbere in predstavi najbolj značilen del iz daljšega glasbenega dela. Oblikuje dva sklopa skladb za poslušanje, in sicer je eden namenjen večkratnemu poslušanju, drugi pa enkratnemu. Poznavanje skladb iz prvega sklopa tudi preverjamo (avtor, naslov ipd.).

Učenci poslušajo dela, predvajana z avdiovizualnimi sredstvi, ter skladbe, ki jih izvajajo sami, njihovi vrstniki ali učitelj.

Glasbenoteoretična in oblikovna znanja

Vsa glasbenoteoretična znanja pridobijo učenci ob glasbenih dejavnostih, ki jih v učnih urah smiselno menjavamo. Vedno naj velja pravilo: od glasbenih dejavnosti in izkušenj h glasbenim znanjem.

PRIPOROČLJIVA LITERATURA

- Peric, A. (1998): POJMO IN IGRAJMO! Delovni zvezek za glasbeno pripravljavnico, Debora, Ljubljana.
- Širca Konstantini, K., Tornič Milharčič, B. (1999): DELOVNI ZVEZEK ZA MALE GLASBENIKE, delovni zvezek in priročnik za učitelje, samozaložba, Postojna.
- Habe, T. (1993): NAUK O GLASBI 1, učbenik in priročnik za učitelje, DZS, Ljubljana.
- Habe, T. (1994): NAUK O GLASBI 2, učbenik in priročnik za učitelje, založba Gaspari, Ljubljana, ponatis DZS, Ljubljana.
- Habe, T. (1996): NAUK O GLASBI 3, učbenik in priročnik za učitelje, DZS, Ljubljana.
- Habe, T. (1998): NAUK O GLASBI 4, učbenik in priročnik za učitelje, DZS, Ljubljana.
- Debevc, M.: Priročnik za solfeggio 1, samozaložba, Maribor.
- Debevc, M.: Priročnik za solfeggio 2, samozaložba, Maribor.
- Debevc, M.: Priročnik za solfeggio 3, samozaložba, Maribor.
- Debevc, M.: Priročnik za solfeggio 4, samozaložba, Maribor.
- Debevc, M.: Priročnik za solfeggio 5, samozaložba, Maribor.
- Debevc, M.: Priročnik za solfeggio 6, samozaložba, Maribor.
- Debevc, M. (1995): Enoglasni diktati, samozaložba, Maribor.
- Peric, A. (2002): VESELO DO GLASBE, Glasbena teorija. Nauk o glasbi, 1. razred, delovni zvezek, Studio Ro – založništvo Humar, Renče.
- Peric, A. (2002): VESELO DO GLASBE, Glasbena teorija. Nauk o glasbi, 2. razred, delovni zvezek, Studio Ro – založništvo Humar, Renče.
- Peric, A. (2002): VESELO DO GLASBE, Glasbena teorija. Nauk o glasbi, 3. razred, delovni zvezek, Studio Ro – založništvo Humar, Renče.
- Jurca, M., Kalan, P. (1973): Solfeggio, Ljubljana.
- Jurca, M.: 300 ritmičnih vaj, DZS, Ljubljana.
- Mihelčič, P. (1993): Teorija glasbe, DZS, Ljubljana.
- Michels, U. (2002): Glasbeni atlas, DZS, Ljubljana.

7 IZVEDBENI STANDARDI

Materialni pogoji

Pouk poteka v primerno velikem, zračnem in zvočno izoliranem prostoru. V učilnici so poleg standardne učne opreme tudi:

- klavir ali pianino ali električni klavir,
- Orffovi inštrumenti,
- avdiosredstva,
- glasbena literatura (knjižna in zvočna),

ter zaželeno:

- avdiovizualna sredstva,
- računalnik z ustrezno programsko opremo,
- LCD-projektor.

Preverjanje in ocenjevanje

Učitelj sprotno spremlja glasbeni razvoj učencev pri solfeggiu, izvajanju in interpretaciji primerov iz glasbene literature, ustvarjanju, poslušanju in glasbenoteoretičnih ter oblikovnih znanjih. Dosežke glasbenih sposobnosti, spretnosti in znanj sprotno evidentira in vrednoti, ob koncu ocenjevalnih obdobj pa evalvacijo strne v številčno oceno v skladu s Pravilnikom o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v glasbenih šolah.